

ความหมายและการจัดจำพวกคำเรียกข้าวภาษาพม่า

เนื้อหาของบทนี้ เริ่มต้นจากการระบุคำเรียกข้าวบอกหมวดและคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจง ตามด้วยผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายซึ่งแบ่งเป็นการวิเคราะห์คำเรียกข้าวบอกหมวดและการวิเคราะห์คำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจง แสดงด้วยมิติแห่งความแตกต่างพร้อมอรรถลักษณะ บรรยายคำศัพท์ด้วยแผนภูมิโครงสร้างต้นไม้และการแจกแจงองค์ประกอบ หลังจากนั้นจึงนำเสนอเป็นตารางแสดงการจัดจำพวกของคำเรียกข้าวทั้งหมด พร้อมประกอบคำอธิบาย แล้วสรุปผลในท้ายสุด

7.1 คำเรียกข้าวบอกหมวด และคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงภาษาพม่า

ในภาษาพม่า คำเรียกข้าวบอกหมวดที่ทรงคุณสมบัติครบทั้งห้าประการตามหลักเกณฑ์การระบุคำเรียกข้าวบอกหมวดในหัวข้อที่ 3.4.2 มีทั้งหมด 3 คำ ดังนี้

- 1) ဝါး /zaba:ŋ/ <ข้าวที่เป็นพืช>
- 2) ဆန် /shāŋ/ <ข้าวที่เป็นเมล็ดพืช เอาเปลือกแข็งออกแล้ว>
- 3) ထမင်း /thəmīŋ/ <ข้าวที่เป็นอาหาร ปรุงสุก>

เมื่อพิจารณาด้วยเกณฑ์แรกเรื่องการเป็นคำเดี่ยว พบว่าภาษาพม่ามีคำเรียกข้าวที่เป็นคำเดี่ยวจำนวน 3 คำ คือ ဝါး /zaba:ŋ/, ဆန် /shāŋ/, ထမင်း /thəmīŋ/ และเมื่อพิจารณาด้วยเกณฑ์ที่สองเรื่องการมีความหมายครอบคลุม พบว่าทั้งสามคำเป็นคำที่จัดระดับความสัมพันธ์ทางความหมายแล้ว อยู่ในระดับเดียวกัน เนื่องจากเมื่อสอบถามความหมายของคำนี้จากผู้บอกภาษาทั้งสามคนต่างได้ข้อมูลตรงกันว่าทั้งสามคำไม่ใช่สิ่งเดียวกัน ดังตัวอย่าง <zaba:ŋ/ ไม่ใช่ /shāŋ/> เป็นต้น ทั้งสามคำจึงมีระดับความสัมพันธ์ทางความหมายอยู่ในระดับเดียวกัน ไม่ได้อยู่ภายใต้คำเรียกข้าวอื่น นอกจากนั้นตามเกณฑ์ที่สามเรื่องการปรากฏสม่ำเสมอในภาษา พบว่าผู้บอกภาษาทุกคนต่างให้ข้อมูลคำศัพท์ ဝါး /zaba:ŋ/, ဆန် /shāŋ/, ထမင်း /thəmīŋ/ ตรงกัน เป็นคำที่ผู้บอกภาษาทุกคนใช้และรู้จัก ส่วนเกณฑ์ที่สี่เรื่องความโดดเด่นในการใช้ พบว่าเวลาที่ผู้บอกภาษาพูดถึงวิธีการเพาะปลูกข้าว แปรรูปข้าว และปรุงข้าวให้สุก ผู้บอกภาษาแต่ละคนต่างใช้คำศัพท์ทั้งสามคำอ้างอิงถึงข้าวบ่อยครั้งมากกว่าคำอื่นๆที่เป็นคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจง ดังตัวอย่างกรณีของคำว่า ဝါး /zaba:ŋ/ <ข้าวที่เป็นพืช> เมื่อผู้บอกภาษาพูดถึงวิธีต่างๆ อย่าง ปลูกข้าว ဝါးဝိုက်ဝယ် /zaba:ŋ so?de-ŋ/ เก็บข้าว ဝါးဝိုက်ဝယ် /zaba:ŋ ji?de-ŋ/ นวดข้าว ဝါးနယ်ဝယ် /zaba:ŋ ne-ŋde-ŋ/ ผู้บอกภาษาต่างใช้คำว่า ဝါး /zaba:ŋ/ เพียงคำเดียว โดยไม่จำเป็นต้องชี้เฉพาะลงไปว่าหมายถึง ဝါးဝင် /zaba:ŋ pi-ŋ/ <ข้าวที่เป็นต้นพืชโตเต็มที่>, ဝါးစေ့ /zaba:ŋ zē/ <ข้าวที่เป็นเมล็ดพืช ยังไม่เอาเปลือกแข็งออก>, ဝါးဝိုး

/zəbaːŋ phoːŋ/ <ข้าวที่เป็นต้นพีชอ่อน ยังไม่โตเต็มที่> คำว่า ๑๐: /zəbaːŋ/ จึงมีความเป็นไปได้มากกว่า จัดเป็นคำเรียกข้าวบอกลมวด ในขณะที่ ๑๐:๐๘ /zəbaːŋ pīŋ/, ๑๐:๑๑ /zəbaːŋ zēi/, ๑๐:๑๖ /zəbaːŋ phoːŋ/ มีลักษณะการใช้ที่เฉพาะเจาะจงเมื่อต้องการชี้เฉพาะ จึงจัดเป็นคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจง เป็นต้น เกณฑ์สุดท้ายเรื่องการเป็นตัวแทนที่ดี พบว่าคำเรียกข้าวบอกลมวดทั้งสามคำสามารถใช้หมายถึงข้าวในรูปลักษณะหลักได้เป็นอย่างดี และยังเป็นตัวแทนของคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่แสดงรูปลักษณะย่อยได้ด้วย ดังตัวอย่างกรณีของคำว่า ๑๑:๑๘ /thəmīŋ/ <ข้าวที่เป็นอาหาร ปรุงสุก> สามารถจะหมายความถึง ๑๑:๑๘ /thəmīŋ/ ในรูปลักษณะย่อยอื่นๆ ที่แตกต่างกันไปตามลักษณะปลีกย่อยได้ เช่น คำว่า ๑๑:๑๘ /thəmīŋ/ สามารถหมายความถึง ๑๑:๑๘:๑๖ /thəmīŋ choːŋ/ <ข้าวหุงสุก ใหม้ติดกันหม้อ> หรือ ๑๑:๑๘:๑๗ /thəmīŋ chāːŋ/ <ข้าวหุงสุก ปากหม้อ> ได้ เป็นต้น จากหลักเกณฑ์การระบุคำเรียกข้าวบอกลมวดทั้งห้าประการตามที่กล่าวข้างต้น ทำให้จัดคำว่า ๑๐: /zəbaːŋ/, ๑๑: /shāːŋ/, ๑๑:๑๘ /thəmīŋ/ รวมทั้งสิ้น 3 คำ เป็นคำเรียกข้าวบอกลมวดในภาษาพม่า ซึ่งทั้งหมดเป็นคำที่จัดระดับความสัมพันธ์ทางความหมายแล้วอยู่ในระดับเดียวกัน

7.2 องค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกข้าวภาษาพม่า

จากรายการคำเรียกข้าวภาษาพม่า พบจำนวนคำเรียกข้าวทั้งสิ้น 19 คำ แบ่งเป็นคำเรียกข้าวบอกลมวด 3 คำ และคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงอีก 16 คำ ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมาย และจัดจำพวกแบบชาวบ้านได้ ดังที่จะนำเสนอเป็นหัวข้อต่อไปนี้

7.2.1 องค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกข้าวบอกลมวดภาษาพม่า

ในรายการคำเรียกข้าวภาษาพม่า มีคำเรียกข้าวบอกลมวด 3 คำ ได้แก่ ๑๐: /zəbaːŋ/, ๑๑: /shāːŋ/, ๑๑:๑๘ /thəmīŋ/ เมื่อพินิจความหมายของคำเรียกข้าวบอกลมวดทั้ง 3 คำแล้ว พบว่าคำเรียกข้าวบอกลมวดในภาษาพม่ามีความหมายแตกต่างกันด้วยมิติแห่งความแตกต่าง 2 มิติ ได้แก่ ความเป็นพีช การปรุงสุกเป็นอาหาร ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) ความเป็นพีช

ความเป็นพีชเป็นมิติแห่งความแตกต่างทางความหมายที่ได้จากการบรรยายความหมายโดยผู้บอกภาษาและได้จากการอ้างอิงจากข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ของข้าว กล่าวคือ เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาว่า <๑๐: /zəbaːŋ/ คืออะไร> ผู้ตอบภาษาตอบว่า <๑๐: /zəbaːŋ/ คือพีช> ทว่าเมื่อถามว่า <๑๑: /shāːŋ/, ๑๑:๑๘ /thəmīŋ/ เป็นพีชใช่หรือไม่> กลับได้คำตอบว่า “ไม่ใช่” เพราะฉะนั้น ความเป็นพีชจึงเป็นมิติแห่งความแตกต่างประการแรกที่ทำให้คำเรียกข้าวบอกลมวดในภาษาพม่ามีความหมายต่างกัน โดยใช้บรรทัดฐานอย่างย่อคือ [+ พีช] และ [- พีช] เพื่อระบุว่าคำเรียกข้าวนั้นมีความเป็นพีชหรือไม่

[+ พืช] หมายถึง มีความเป็นพืช ซึ่งคำเรียกข้าวที่มีการใช้วรรณยุกต์นี้ได้แก่ ๑๒: /zabaːv/

[- พืช] หมายถึง ไม่มีความเป็นพืช ซึ่งคำเรียกข้าวที่มีการใช้วรรณยุกต์นี้ได้แก่ ๑๓: /shāːt/, ๑๔: /thəmīːv/

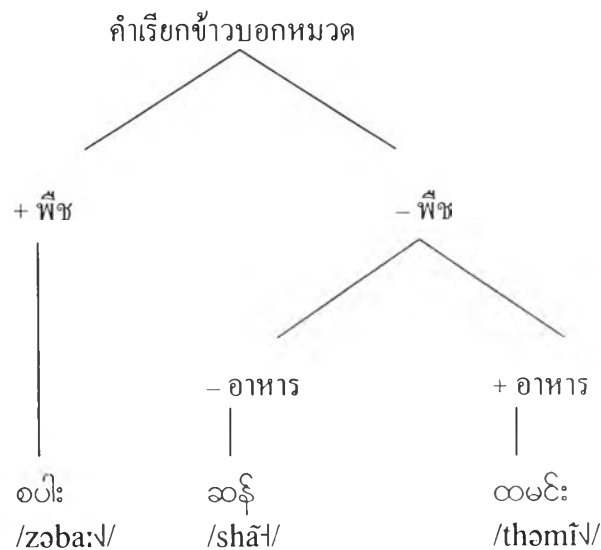
2) ความเป็นอาหาร

ความเป็นอาหารหรือการปรุงสุกเป็นอาหารเป็นมิติแห่งความแตกต่างที่ได้มาจากการบรรยายความหมายของคำศัพท์โดยผู้บอกภาษา กล่าวคือ เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาว่า <๑๔: /thəmīːv/ แตกต่างจาก ๑๒: /zabaːv/, ๑๓: /shāːt/ อย่างไร> ผู้ตอบภาษาก็ตอบว่า <๑๔: /thəmīːv/ ปรุงสุกเป็นอาหารแล้ว> ส่วน <๑๒: /zabaːv/, ๑๓: /shāːt/ ยังไม่ได้ปรุงสุก กินไม่ได้> เพราะฉะนั้นการปรุงสุกเป็นอาหารจึงเป็นมิติแห่งความแตกต่างประการแรกที่ทำให้คำเรียกข้าวบอกหมวดมีความหมายต่างกัน โดยใช้วรรณยุกต์อย่างย่อ คือ [+ อาหาร] และ [- อาหาร] เพื่อระบุว่าคำเรียกข้าวนั้นมีความเป็นอาหารหรือไม่

[+ อาหาร] หมายถึง มีความเป็นอาหาร ซึ่งคำเรียกข้าวที่มีการใช้วรรณยุกต์นี้ได้แก่ ๑๔: /thəmīːv/

[- อาหาร] หมายถึง ไม่มีความเป็นอาหาร ซึ่งคำเรียกข้าวที่มีการใช้วรรณยุกต์นี้ได้แก่ ๑๒: /zabaːv/, ๑๓: /shāːt/

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายและมิติแห่งความแตกต่างของคำเรียกข้าวบอกหมวดในภาษาพม่า สามารถนำเสนอเป็นแผนภูมิโครงสร้างต้นไม้ได้ดังนี้

ภาพที่ 7.1 โครงสร้างต้นไม้แสดงองค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกข้าวบอกหมวดในภาษาพม่า

จากแผนภูมิในภาพที่ 7.1 ข้างต้น จะเห็นได้ว่าระบบอรรถลักษณะของคำเรียกข้าวบอกหมวดในภาษาพม่ามีความแตกต่างทางความหมาย โดยประการแรกแบ่งคำเรียกข้าวบอกหมวดออกเป็นคำเรียกข้าวที่เป็นพืช (อัน ได้แก่ คำว่า ๑๐: /zəba:ŋ/) และคำเรียกข้าวที่ไม่ได้เป็นพืช (คำว่า ๑๑: /shā/ , ๑๑๒: /thəmĩŋ/) หลังจากนั้นจึงแบ่งเป็นคำเรียกข้าวที่ไม่ได้เป็นพืชออกเป็นปรุงสุกเป็นอาหารแล้ว (คำว่า ๑๑๒: /thəmĩŋ/) และยังไม่ได้ปรุงสุกไม่เป็นอาหาร (คำว่า ๑๐: /zəba:ŋ/ , ๑๑: /shā/)

นอกจากการแสดงองค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกข้าวบอกหมวดในภาษาพม่าด้วยแผนภูมิโครงสร้างต้นไม้ดังที่นำเสนอข้างต้นแล้ว ก็ยังสามารถบรรยายความหมายของคำเรียกข้าวทั้งสามคำด้วยการแจกแจงองค์ประกอบโดยใช้อรรถลักษณะดังต่อไปนี้

๑๐:	๑๑:	๑๑๒:
/zəba:ŋ/	/shā/	/thəmĩŋ/
+ พืช	- พืช	- พืช
- อาหาร	- อาหาร	+ อาหาร

เมื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกข้าวบอกหมวดในภาษาพม่าเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะได้วิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่มีระดับความสัมพันธ์ทางความหมายอยู่ภายใต้คำเรียกข้าวบอกหมวดแต่ละคำ ซึ่งในการนำเสนอจะแสดงผลการวิเคราะห์ของคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงเป็นกลุ่มๆตามคำเรียกข้าวบอกหมวดที่อยู่เหนือกว่า โดยเรียงลำดับดังนี้ คำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า ๑๐: /zəba:ŋ/ คำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า ๑๑: /shā/ และคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า ๑๑๒: /thəmĩŋ/ ต่อไปจะเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำเรียกข้าวบอกหมวดแต่ละคำ

7.2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบของคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงภาษาพม่า

ในรายการคำเรียกข้าวภาษาพม่า มีคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจง 16 คำ ซึ่งคำเรียกข้าวทั้งหลายเหล่านี้สามารถจัดอยู่ภายใต้คำว่า ๑๐: /zəba:ŋ/ , ๑๑: /shā/ , ๑๑๒: /thəmĩŋ/ ซึ่งเป็นคำเรียกข้าวบอกหมวดคำใดคำหนึ่งได้ คำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงใดๆที่อยู่ภายใต้คำเรียกข้าวบอกหมวดคำหนึ่งย่อมมีองค์ประกอบทางความหมายร่วมกับคำเรียกข้าวบอกหมวดคำนั้น เช่น คำว่า ๑๑๒๑: /shā kwe:ŋ/ จัดอยู่ภายใต้คำว่า ๑๑: /shā/ จึงย่อมมีองค์ประกอบ [- พืช] และ [- อาหาร] เช่นเดียวกัน การนำเสนอผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงจะแสดงเป็น

หัวข้อตามชุดต่างของคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่ขึ้นอยู่กับคำเรียกข้าวบอกลมวดซึ่งเป็นคำรวมหมู่
ดังที่จะนำเสนอต่อไปนี้

7.2.2.1 คำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า ๐ป้: /zɔbaːŋ/

จากรายการคำเรียกข้าวภาษาพม่า พบว่าคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า
๐ป้: /zɔbaːŋ/ มีทั้งสิ้น 3 คำ ได้แก่ ๐ป้:๐ค /zɔbaːŋ piː/, ๐ป้:รุ /zɔbaːŋ nuː/, ๐ป้:๐อ
/zɔbaːŋ zɔː/ เนื่องจากเมื่อสอบถามผู้บอกภาษาแล้วต่างให้ข้อมูลว่าคำทั้งสามเป็นประเภทหนึ่ง
ของ ๐ป้: /zɔbaːŋ/

เมื่อพินิจความหมายของคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงทั้ง 3 คำที่อยู่ภายใต้คำว่า ๐ป้:
/zɔbaːŋ/ พบว่าคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงเหล่านี้มีความแตกต่างกันด้วยมิติแห่งความแตกต่าง 2 มิติ
คือ ความเป็นต้นพีชหรือเมล็ดพีช การโตเต็มที่แล้วหรือยังไม่โตเต็มที่ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) ความเป็นต้นพีชหรือเมล็ดพีช

ความเป็นต้นพีชหรือเมล็ดพีชเป็นมิติแห่งความแตกต่างที่ได้จากการอ้างอิง
ข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์และการบรรยายความหมายของคำเรียกข้าวโดยผู้บอกภาษาพม่าแบ่ง
คำเรียกข้าวบอกลมวดคำว่า ๐ป้: /zɔbaːŋ/ ออกเป็น ๐ป้: /zɔbaːŋ/ ที่เป็นต้นพีช และ ๐ป้:
/zɔbaːŋ/ ที่เป็นเมล็ดพีช เพราะฉะนั้นความเป็นต้นพีชหรือเมล็ดพีชจึงเป็นมิติแห่งความแตกต่าง
ประการแรกที่ทำให้คำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า ๐ป้: /zɔbaːŋ/ มีความหมายต่างกัน
โดยใช้อรรถลักษณะอย่างย่อว่า [+ เมล็ด] และ [- เมล็ด] เพื่อระบุว่าคำเรียกข้าวนั้นมีความเป็นต้นพีช
หรือเมล็ดพีช

[+ เมล็ด] หมายถึง เป็นเมล็ดพีช ซึ่งคำเรียกข้าวที่มีการใช้อรรถลักษณะนี้ ได้แก่
๐ป้:๐อ /zɔbaːŋ zɔː/

[- เมล็ด] หมายถึง เป็นต้นพีช ซึ่งคำเรียกข้าวที่มีการใช้อรรถลักษณะนี้ ได้แก่
๐ป้:๐ค /zɔbaːŋ piː/, ๐ป้:รุ /zɔbaːŋ nuː/

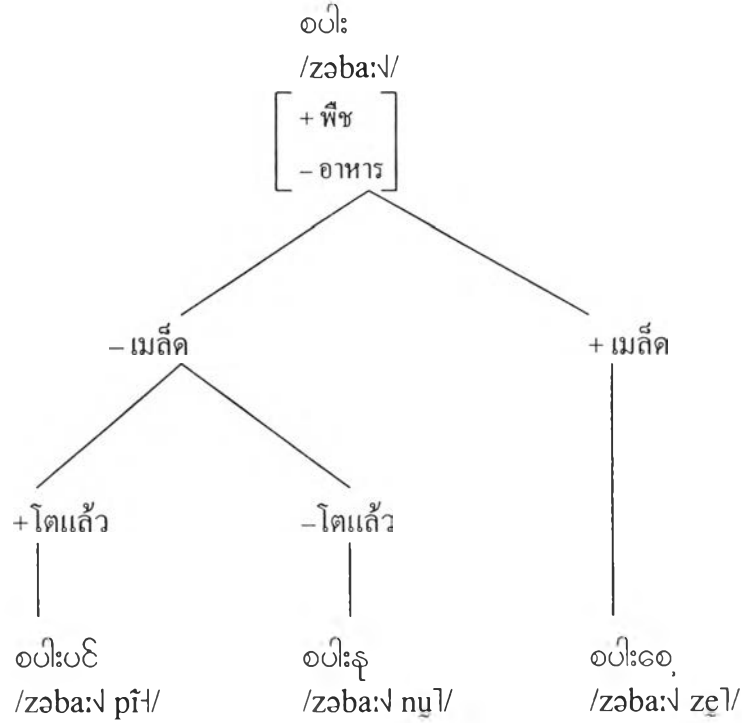
2) การโตเต็มที่แล้วหรือยังไม่โตเต็มที่

การโตเต็มที่แล้วหรือยังไม่โตเต็มที่เป็นมิติแห่งความแตกต่างที่ได้จากการอ้างอิง
ข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์และการบรรยายความหมายของคำเรียกข้าวโดยผู้บอกพม่าแบ่งคำ
เรียกข้าวบอกลมวดคำว่า ออกเป็น ๐ป้: /zɔbaːŋ/ ที่เป็นต้นพีชยังไม่โตเต็มที่ (๐ป้:รุ /zɔbaːŋ
nuː/) และ ๐ป้: /zɔbaːŋ/ ที่เป็นต้นพีชโตเต็มที่แล้ว (๐ป้:๐ค /zɔbaːŋ piː/) เพราะฉะนั้นการโต
เต็มที่แล้วหรือยังไม่โตเต็มที่จึงเป็นมิติแห่งความแตกต่างประการต่อมาที่ทำให้คำเรียกข้าว
เฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า ๐ป้: /zɔbaːŋ/ มีความหมายต่างกัน โดยใช้อรรถลักษณะอย่างย่อว่า [+
โตแล้ว] และ [-โตแล้ว] เพื่อระบุว่าคำเรียกข้าวนั้นมีการโตเต็มที่แล้วหรือยังไม่โตเต็มที่

[+ โตแล้ว] หมายถึง โตเต็มที่แล้ว ซึ่งคำเรียกข้าวที่มีการใช้อรรถลักษณะนี้ ได้แก่
๐ป้:๐ค /zɔbaːŋ piː/

[– โต้แล้ว] หมายถึง ยังไม่โต้เต็มที่ ซึ่งคำเรียกข้าวที่มีการใช้รรดลักษณะนี้ ได้แก่
 ๑ปึะรุ /zəba:ŋ nu/

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและมิติแห่งความแตกต่างทางความหมายของคำ
 เรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า ๑ปึะ /zəba:ŋ/ ในภาษาพม่า สามารถนำเสนอเป็นแผนภูมิ
 โครงสร้างต้นไม้ได้ดังนี้

ภาพที่ 7.2 โครงสร้างต้นไม้แสดงองค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่
 ภายใต้คำว่า ๑ปึะ /zəba:ŋ/

นอกจากการแสดงด้วยแผนภูมิในภาพที่ 7.2 ข้างต้นแล้ว ก็ยังสามารถพรรณนา
 ความหมายของคำเรียกข้าวทั้ง 3 คำด้วยการแจกแจงองค์ประกอบโดยใช้รรดลักษณะ ซึ่งคำศัพท์ทั้ง
 สามมีองค์ประกอบของ [+ พืช] และ [- อาหาร] เช่นเดียวกับคำว่า ๑ปึะ /zəba:ŋ/ ในการพรรณนา
 ความหมายจึงไม่จำเป็นต้องแสดงองค์ประกอบทั้งสองแต่รับทราบว่ามีอยู่ ตามที่แสดงไว้ดังนี้

จากการแจกแจงองค์ประกอบทางความหมายข้างต้น จะเห็นได้ว่าคำเรียกข้าว เฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า ๐บิ: /zɔbaːŋ/ ในภาษาพม่ามีองค์ประกอบทางความหมายและใช้ อรรถลักษณะมากน้อยต่างกัน

7.2.2.2 คำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า ๐หฺ /shãt/

จากรายการคำเรียกข้าวภาษาพม่า พบว่าคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า ๐หฺ /shãt/ มีทั้งสิ้น 7 คำ ได้แก่ ๐หฺลฺ: /shãt lɔ̃ŋ/, ๐หฺกฺ /shãt kweːŋ/, ๐หฺกฺ[กฺ] /shãt kweːŋ cãŋ/, ๐หฺกฺลฺ /shãt kweːŋ nu/, ๐หฺ[กฺ] /shãt phjuːt/, ๐หฺลฺ:ปฺ /shãt lɔ̃ŋ pɔt/, ๐หฺลฺ:ตฺ /shãt lɔ̃ŋ tiːŋ/ เนื่องจากเมื่อสอบถามผู้บอกภาษาแล้วต่างให้ ข้อมูลว่าคำทั้ง 7 เป็นประเภทหนึ่งของ ๐หฺ /shãt/

เมื่อพินิจความหมายของคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงทั้ง 7 คำที่อยู่ภายใต้คำว่า ๐หฺ /shãt/ พบว่าคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงเหล่านี้มีความแตกต่างกันด้วยมิติแห่งความแตกต่าง 4 มิติ คือ การมีเมล็ดหัก การเป็นเศษเมล็ด การขัดขาว การซ้อมเอาเปลือกอ่อนออก ดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

1) การมีเมล็ดหัก

การมีเมล็ดหักเป็นมิติแห่งความแตกต่างที่ได้จากลักษณะผลผลิตที่ผ่าน กระบวนการแปรรูปข้าว และจากการบรรยายความหมายของคำเรียกข้าวโดยผู้บอกภาษา ลักษณะ ผลผลิตที่ได้จากกระบวนการแปรรูปข้าวเปลือก (๐บิ: /zɔbaːŋ/) เป็นข้าวสาร (๐หฺ /shãt/) ซึ่ง ข้อมูลจากผู้บอกภาษาพบคำศัพท์ที่ใช้เรียก ๐หฺ /shãt/ ที่เมล็ดหัก และคำศัพท์ที่ใช้เรียก ๐หฺ /shãt/ ที่เมล็ดไม่หัก เพราะฉะนั้นการมีเมล็ดหักจึงเป็นมิติแห่งความแตกต่างประการแรกที่ทำให้ คำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า ๐หฺ /shãt/ มีความหมายต่างกัน โดยใช้ อรรถลักษณะ อย่างย่อว่า [+ หัก] และ [- หัก] เพื่อระบุว่าคำเรียกข้าวนั้นมีเมล็ดหักหรือไม่

[+ หัก] หมายถึง มีเมล็ดหัก ซึ่งคำเรียกข้าวที่มีการใช้อรรถลักษณะนี้ ได้แก่ ๐หฺกฺ /shãt kweːŋ/, ๐หฺกฺ[กฺ] /shãt kweːŋ cãŋ/, ๐หฺกฺลฺ /shãt kweːŋ nu/

[- หัก] หมายถึง ไม่มีเมล็ดหัก ซึ่งคำเรียกข้าวที่มีการใช้อรรถลักษณะนี้ ได้แก่ ๐หฺลฺ: /shãt lɔ̃ŋ/

2) การเป็นเศษเมล็ด

การเป็นเศษเมล็ดเป็นมิติแห่งความแตกต่างที่ได้จากลักษณะผลผลิตที่ผ่าน กระบวนการแปรรูปข้าว ซึ่งจากการบรรยายความหมายของคำเรียกข้าวโดยผู้บอกภาษาพม่ากล่าว ว่า เมล็ดข้าวที่เอาเปลือกออกแล้วมีลักษณะหัก (๐หฺกฺ /shãt kweːŋ/) สามารถแบ่งออกได้เป็น สองส่วนคือ ตัวเมล็ดข้าวที่หัก กับปลายเมล็ดข้าวที่หัก เพราะฉะนั้นการเป็นเศษเมล็ดจึงเป็นมิติแห่ง ความแตกต่างอีกประการที่ทำให้คำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า ๐หฺ /shãt/ มี

ความหมายต่างกัน โดยใช้วรรณลักษณะอย่างย่อว่า [+ เศษเม็ด] และ [- เศษเม็ด] เพื่อระบุว่าคำเรียกข้าวนั้นเป็นเศษเม็ดหรือไม่

[+ เศษเม็ด] หมายถึง เป็นเศษเม็ดคือเป็นปลายข้าว ซึ่งคำเรียกข้าวที่มีการใช้วรรณลักษณะนี้ได้แก่ $\text{ဆန်ကွဲ} / \text{shā} \text{ kwe:} \text{ŋ nu} /$

[- เศษเม็ด] หมายถึง ไม่เป็นเศษเม็ดคือเป็นตัวข้าวที่หัก ซึ่งคำเรียกข้าวที่มีการใช้วรรณลักษณะนี้ได้แก่ $\text{ဆန်ကွဲကြမ်း} / \text{shā} \text{ kwe:} \text{ŋ cā} \text{ŋ} /$

3) การขัดขาว

การขัดขาวเป็นมิติแห่งความแตกต่างที่ได้จากการบรรยายความหมายของคำเรียกข้าวโดยผู้บอกภาษา กล่าวคือ เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาว่ามีคำใดบ้างที่หมายถึง $\text{ဆန်} / \text{shā} /$ <ข้าวสาร> ที่เมล็ดไม่หัก ก็ได้คำตอบว่ามี $\text{ဆန်ဖြူ} / \text{shā} \text{ phju} \text{+} /$, $\text{ဆန်လုံးညို} / \text{shā} \text{ lō:} \text{ŋ} \text{ nō} \text{+} /$, $\text{ဆန်လုံးဝါး} / \text{shā} \text{ lō:} \text{ŋ} \text{ ti:} \text{ŋ} /$ ซึ่งเมื่อถามถึงความแตกต่างระหว่างทั้งสามคำนี้ ผู้บอกภาษาอธิบายว่า คำแรกเป็น $\text{ဆန်} / \text{shā} /$ ที่มีการขัดขาว แต่สองคำหลังเป็น $\text{ဆန်} / \text{shā} /$ ที่ไม่มีการขัดขาว เพราะฉะนั้นการขัดขาวจึงเป็นมิติแห่งความแตกต่างอีกประการที่ทำให้คำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า $\text{ဆန်} / \text{shā} /$ มีความหมายต่างกัน โดยใช้วรรณลักษณะอย่างย่อว่า [+ ขัดขาว] และ [- ขัดขาว] เพื่อระบุว่าคำเรียกข้าวนั้นมีการขัดขาวหรือไม่

[+ ขัดขาว] หมายถึง มีการขัดข้าว ซึ่งคำเรียกข้าวที่มีการใช้วรรณลักษณะนี้ได้แก่ $\text{ဆန်ဖြူ} / \text{shā} \text{ phju} \text{+} /$

[- ขัดขาว] หมายถึง ไม่มีการขัดข้าว ซึ่งคำเรียกข้าวที่มีการใช้วรรณลักษณะนี้ได้แก่ $\text{ဆန်လုံးညို} / \text{shā} \text{ lō:} \text{ŋ} \text{ nō} \text{+} /$, $\text{ဆန်လုံးဝါး} / \text{shā} \text{ lō:} \text{ŋ} \text{ ti:} \text{ŋ} /$

4) การมีเปลือกอ่อนหุ้ม

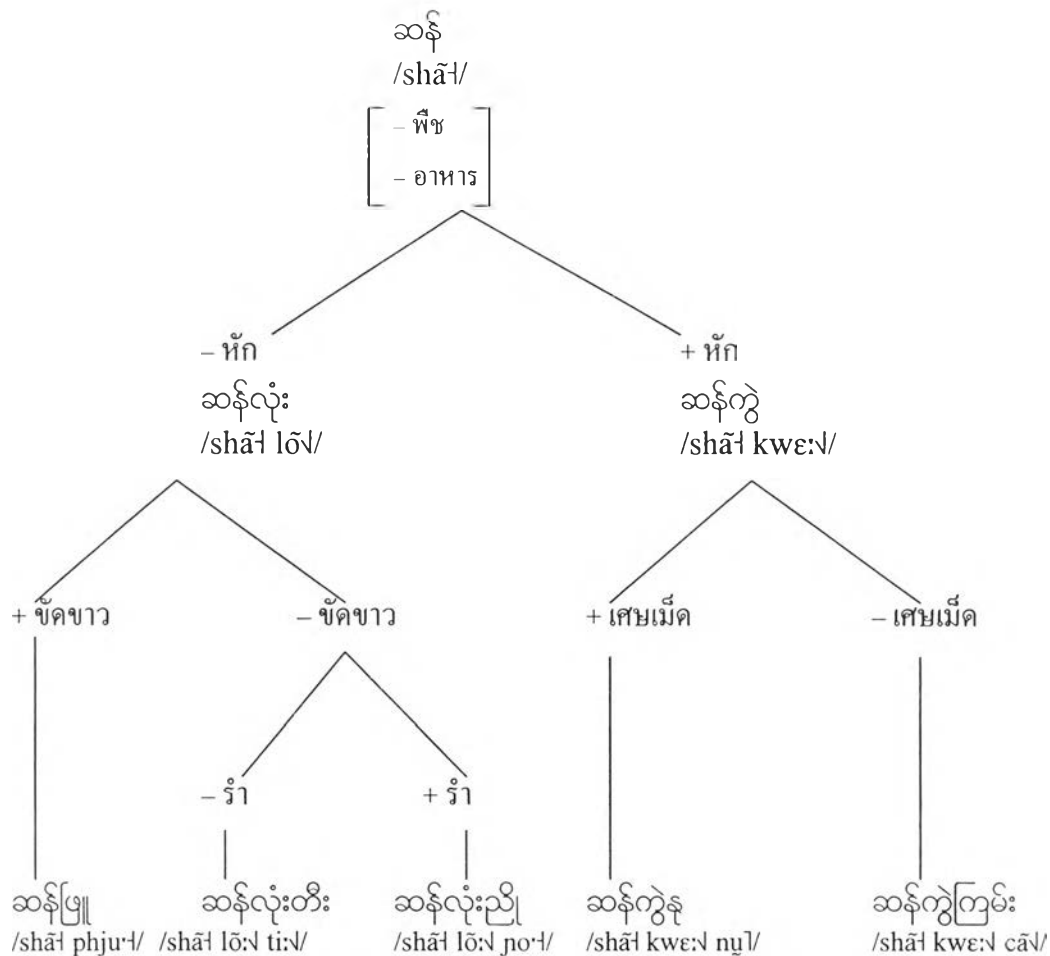
การมีเปลือกอ่อนหุ้มหรือการซ้อมเอาเปลือกอ่อนออก เป็นมิติแห่งความแตกต่างที่ได้จากการบรรยายความหมายของคำเรียกข้าวโดยผู้บอกภาษา กล่าวคือ $\text{ဆန်} / \text{shā} /$ ที่ไม่มีสีข้าวอัน ได้แก่ $\text{ဆန်လုံးညို} / \text{shā} \text{ lō:} \text{ŋ} \text{ nō} \text{+} /$, $\text{ဆန်လုံးဝါး} / \text{shā} \text{ lō:} \text{ŋ} \text{ ti:} \text{ŋ} /$ เป็น $\text{ဆန်} / \text{shā} /$ ที่ยังไม่ได้ขัดขาวโดยยังมีเปลือกอ่อนติดอยู่ทั้งหมดหรือมีเปลือกอ่อนติดอยู่บางส่วนเพราะซ้อมด้วยมือทำให้เปลือกอ่อนหลุดออกไม่หมด เพราะฉะนั้นการซ้อมเอาเปลือกอ่อนออก จึงเป็นมิติแห่งความแตกต่างประการหนึ่งที่ทำให้คำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า $\text{ဆန်} / \text{shā} /$ มีความหมายต่างกัน โดยใช้วรรณลักษณะอย่างย่อว่า [+ ซ้อม] และ [- ซ้อม] เพื่อระบุว่าคำเรียกข้าวนั้นมีการซ้อมเอาเปลือกอ่อนออกหรือไม่

[+ รำ] หมายถึง ไม่มีการซ้อมมือเอาเปลือกอ่อนออก ซึ่งคำเรียกข้าวที่มีการใช้วรรณลักษณะนี้ได้แก่ $\text{ဆန်လုံးညို} / \text{shā} \text{ lō:} \text{ŋ} \text{ nō} \text{+} /$

[- รำ] หมายถึง มีการซ้อมมือเอาเปลือกอ่อนออก ซึ่งคำเรียกข้าวที่มีการใช้วรรณลักษณะนี้ได้แก่ $\text{ဆန်လုံးဝါး} / \text{shā} \text{ lō:} \text{ŋ} \text{ ti:} \text{ŋ} /$

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและมิติแห่งความแตกต่างทางความหมายของคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า ๑๓ /shā:/ ในภาษาพม่า สามารถนำเสนอเป็นแผนภูมิโครงสร้างต้นไม้ได้ดังนี้

ภาพที่ 7.3 โครงสร้างต้นไม้แสดงองค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า ๑๓ /shā:/

นอกจากการแสดงด้วยแผนภูมิในภาพที่ 7.3 ข้างต้นแล้ว ก็ยังสามารถพรรณนาความหมายของคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงทั้ง 7 คำด้วยการแจกแจงองค์ประกอบโดยใช้บรรดลักษณะซึ่งคำศัพท์ทั้ง 7 มีองค์ประกอบของ [- พืช] และ [- อาหาร] เช่นเดียวกับคำว่า ๑๓ /shā:/ ในการพรรณนาความหมายจึงไม่จำเป็นต้องแสดงองค์ประกอบทั้งสองแต่รับทราบว่ามีอยู่ตามที่แสดงไว้ดังนี้

๑๑๑๑
 /shāf lōŋ/
 [- หัก]

๑๑๑๑
 /shāf kwe:ŋ/
 [+ หัก]

๑๑๑๑
 /shāf phju:ŋ/
 [- หัก]
 [+ ขาว]

๑๑๑๑๑๑
 /shāf lō:ŋ ti:ŋ/
 [- หัก]
 [- ขาว]
 [- ร้า]

๑๑๑๑๑๑
 /shāf lō:ŋ jo:ŋ/
 [- หัก]
 [- ขาว]
 [+ ร้า]

๑๑๑๑๑๑
 /shāf kwe:ŋ nu:/
 [+ หัก]
 [+ เศษเม็ด]

๑๑๑๑๑๑
 /shāf kwe:ŋ cāŋ/
 [+ หัก]
 [- เศษเม็ด]

7.2.2.3 คำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า ๑๑๑๑ /thəmīŋ/

จกรายการคำเรียกข้าวภาษาพม่า พบว่าคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า ๑๑๑๑ /thəmīŋ/ มีทั้งสิ้น 6 คำ ได้แก่ ๑๑๑๑๑๑ /thəmīŋ jo:ŋ jo:ŋ/ ๑๑๑๑๑๑ /?ūf thəmīŋ/ ๑๑๑๑๑๑ /thəmīŋ cho:ŋ/ ๑๑๑๑๑๑ /thəmīŋ ?u/ phwī/ ๑๑๑๑๑๑ /thəmīŋ pu/ ๑๑๑๑๑๑ /thəmīŋ chāf/ เนื่องจากเมื่อสอบถามผู้บอกภาษาแล้วต่างให้ข้อมูลว่าคำทั้ง 6 เป็นประเภทหนึ่งของ ๑๑๑๑:

เมื่อพิจารณาความหมายของคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงทั้ง 6 คำที่อยู่ภายใต้คำว่า ๑๑๑๑ /thəmīŋ/ พบว่าคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงเหล่านี้มีความแตกต่างกันด้วยมิติแห่งความแตกต่าง 3 มิติ คือ ส่วนประกอบในการปรุง ตำแหน่งในภาชนะที่ใช้หุง อุณหภูมิความร้อน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) ส่วนประกอบในการปรุง

ส่วนประกอบในการปรุงเป็นมิติแห่งความแตกต่างที่จากการบรรยายความหมายของคำเรียกข้าวโดยผู้บอกภาษา ในวัฒนธรรมของชาวพม่า นอกจากการใช้น้ำเป็นส่วนประกอบในการปรุงข้าวให้สุกแล้ว ก็ยังมีการใช้สิ่งอื่นเป็นส่วนประกอบในการปรุงข้าวให้สุกได้ด้วย ได้แก่ กะทิ เพราะฉะนั้นส่วนประกอบในการปรุงจึงเป็นมิติแห่งความแตกต่างประการหนึ่งที่ทำให้คำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า ๑๑๑๑ /thəmīŋ/ มีความหมายต่างกัน โดยใช้บรรดลัทธิแบบพหุลัทธิอย่างย่อว่า [+ กะทิ] [+ น้ำ] เพื่อระบุว่าคำเรียกข้าวนั้นมีส่วนประกอบในการปรุงชนิดใด

[+ กะทิ] หมายถึง มีส่วนประกอบในการปรุงเป็นกะทิ ซึ่งคำเรียกข้าวที่มีการใช้บรรดลัทธินี้ ได้แก่ ๑๑๑๑๑๑ /?ūf thəmīŋ/

[+ น้ำ] หมายถึง มีส่วนประกอบในการปรุงเป็นน้ำ ซึ่งคำเรียกข้าวที่มีการใช้บรรดลัทธินี้ ได้แก่ ๑๑๑๑๑๑ /thəmīŋ jo:ŋ jo:ŋ/

2) ตำแหน่งในภาชนะที่ใช้หุง

ตำแหน่งในภาชนะที่ใช้หุงเป็นมิติแห่งความแตกต่างที่ได้จากการบรรยายความหมายของคำเรียกข้าวโดยผู้บอกภาษา ตามข้อมูลที่ได้จากผู้บอกภาษา ตำแหน่งของข้าวสุก (๐๐๘: /thəmĩŋ/) ในภาชนะที่ใช้หุง คือในหม้อหุงข้าว สามารถทำให้ ๐๐๘: /thəmĩŋ/ มีลักษณะที่แตกต่างกันได้ โดย ๐๐๘: /thəmĩŋ/ ที่อยู่ส่วนบนของหม้อหุงจะมีลักษณะที่สุกดี นุ่ม ถือเป็น ๐๐๘: /thəmĩŋ/ ที่ดีที่สุด ในขณะที่ข้าวที่อยู่ส่วนล่างของหม้อเป็นส่วนที่ใกล้ไฟมากที่สุด ทำให้มีลักษณะไหม้ๆ แข็งๆ ติดกันหม้อ ไม่ค่อยน่ากิน ด้วยเหตุนี้ผู้พูดภาษาพม่าจึงมีการระบุคำเรียกข้าวคำว่า ๐๐๘: /thəmĩŋ/ ตามตำแหน่งของ ๐๐๘: /thəmĩŋ/ ในหม้อหุง เพราะฉะนั้นตำแหน่งในภาชนะที่ใช้หุงจึงเป็นมิติแห่งความแตกต่างอีกประการหนึ่งที่ทำให้คำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า ๐๐๘: /thəmĩŋ/ มีความหมายต่างกัน โดยใช้อรรถลักษณะแบบพหุลักษณ์อย่างย่อว่า [+ ปากหม้อ] และ [- ปากหม้อ] เพื่อระบุว่าคำเรียกข้าวนั้นมีตำแหน่งอยู่ส่วนใดในภาชนะที่ใช้หุง

[+ ปากหม้อ] หมายถึง มีตำแหน่งอยู่ตรงส่วนบนสุดในภาชนะที่ใช้หุง ซึ่งคำเรียกข้าวที่มีการใช้อรรถลักษณะนี้ ได้แก่ ๐๐๘: ๒๑๐๘ /thəmĩŋ ʔu˧ phĩ˧/

[- ปากหม้อ] หมายถึง มีตำแหน่งอยู่ตรงส่วนล่างสุดในภาชนะที่ใช้หุง ซึ่งคำเรียกข้าวที่มีการใช้อรรถลักษณะนี้ ได้แก่ ๐๐๘: ๑๖๖ /thəmĩŋ cho˧˥/

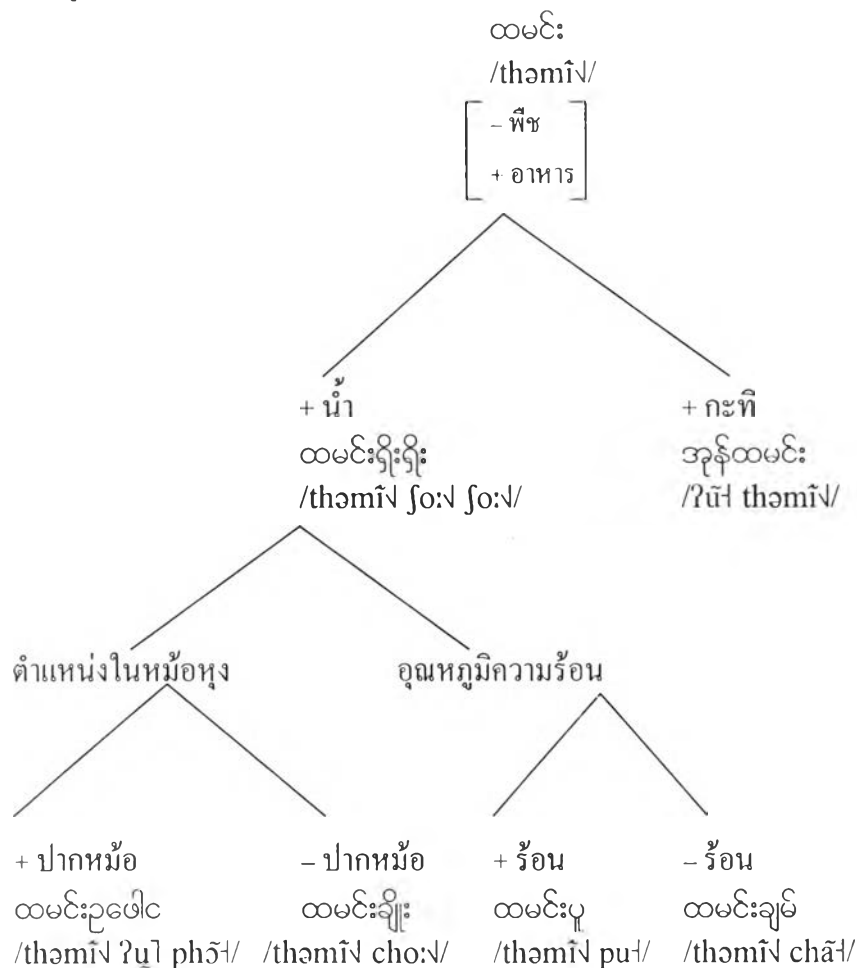
3) อุณหภูมิความร้อน

อุณหภูมิความร้อนเป็นมิติแห่งความแตกต่างที่ได้จากการบรรยายความหมายของคำเรียกข้าวโดยผู้บอกภาษา ตามธรรมชาติแล้ว ข้าวสุก (๐๐๘: /thəmĩŋ/) ที่หุงสุกใหม่ๆจะยังคงมีความร้อนอยู่ ทว่า เมื่อทิ้งไว้ไม่นานๆ ความร้อนก็จะหมดไป ตามข้อมูลที่ได้จากผู้บอกภาษา ปกติคนพม่านิยมกินข้าวร้อนๆ ที่เพิ่งปรุงเสร็จใหม่ๆ เพราะมีรสชาติดีกว่าข้าวที่ไม่ร้อน จึงมีการแบ่งคำเรียกข้าวคำว่า ๐๐๘: /thəmĩŋ/ ออกเป็น ๐๐๘: /thəmĩŋ/ ที่ร้อนๆปรุงเสร็จใหม่ๆ กับ ๐๐๘: /thəmĩŋ/ ที่ไม่ร้อนแล้ว เพราะฉะนั้นอุณหภูมิความร้อนจึงเป็นมิติแห่งความแตกต่างประการหนึ่งที่ทำให้คำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า ๐๐๘: /thəmĩŋ/ มีความหมายต่างกัน โดยใช้อรรถลักษณะแบบทวิลักษณ์อย่างย่อว่า [+ ร้อน] และ [- ร้อน] เพื่อระบุว่าคำเรียกข้าวนั้นมีอุณหภูมิความร้อนหรือไม่

[+ ร้อน] หมายถึง มีอุณหภูมิความร้อน ซึ่งคำเรียกข้าวที่มีการใช้อรรถลักษณะนี้ ได้แก่ ๐๐๘: ๒๑ /thəmĩŋ pu˧˥/

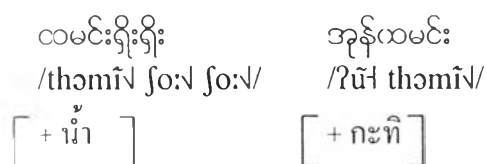
[- ร้อน] หมายถึง ไม่มีอุณหภูมิความร้อน ซึ่งคำเรียกข้าวที่มีการใช้อรรถลักษณะนี้ ได้แก่ ๐๐๘: ๑๖๖ /thəmĩŋ chĩ˧˥/

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและมิติแห่งความแตกต่างทางความหมายของคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า ๐๐๘: /thəmĩŋ/ ในภาษาพม่า สามารถนำเสนอเป็นแผนภูมิโครงสร้างต้นไม้ได้ดังนี้

ภาพที่ 7.4 โครงสร้างต้นไม้แสดงองค์ประกอบทางความหมายของคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงที่อยู่ภายใต้คำว่า ๐๐๘:

นอกจากการแสดงด้วยแผนภูมิต้นไม้แล้ว ก็ยังสามารถพรรณนาความหมายของคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงทั้ง 6 คำด้วยการแจกแจงองค์ประกอบโดยใช้บรรทัดลักษณะ ซึ่งคำศัพท์ทั้งหมดมีองค์ประกอบของ [- พืช] และ [+ อาหาร] เช่นเดียวกับคำว่า ๐๐๘: /thəmĩŋ/ ในการพรรณนาความหมายจึงไม่จำเป็นต้องแสดงองค์ประกอบทั้งสองแต่รับทราบว่ามีอยู่ ตามที่แสดงไว้ดังนี้

๐๐๐:๐๐๐๑๐ /thəmiŋ ʔuɿ phɯː/	๐๐๐:๐๐๐:๐ /thəmiŋ choːŋ/	๐๐๐:๐๐ /thəmiŋ puː/	๐๐๐:๐๐๐ /thəmiŋ chāː/
$\left[\begin{array}{c} + \text{น้ำ} \\ + \text{ปากหม้อ} \end{array} \right]$	$\left[\begin{array}{c} + \text{น้ำ} \\ - \text{ปากหม้อ} \end{array} \right]$	$\left[\begin{array}{c} + \text{น้ำ} \\ + \text{ร้อน} \end{array} \right]$	$\left[\begin{array}{c} + \text{น้ำ} \\ - \text{ร้อน} \end{array} \right]$

เมื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์ห้องประกอบทางความหมายของทั้งคำเรียกข้าวบอกหมวดและคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงในภาษาพม่าเสร็จเรียบร้อยแล้ว ต่อไปจะเป็นการนำเสนอการจัดจำพวกแบบชาวบ้านของคำเรียกข้าวทั้งหมดในภาษาพม่า

7.3 การจัดจำพวกแบบชาวบ้านของคำเรียกข้าวภาษาพม่า

เมื่อได้รับทราบผลวิเคราะห์ห้องประกอบทางความหมายทั้งของคำเรียกข้าวบอกหมวดและคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงแล้ว จะเห็นได้ว่าคำเรียกข้าวทั้งหลายจากรายการคำเรียกข้าวในภาษาพม่ามีความสัมพันธ์ทางความหมายซึ่งกันและกันอย่างเป็นลำดับ บางคำอยู่ในระดับเสมอกัน ร่วมชุดต่างเดียวกัน ในขณะที่บางคำอยู่ต่างระดับกันแบบเป็นคำที่อยู่เหนือกว่าเป็นคำรวมหมู่ และคำที่อยู่ภายใต้ โดยสามารถนำเสนอความสัมพันธ์ทางความหมายของคำเรียกข้าวในภาษาพม่าด้วยตารางแสดงการจัดจำพวกแบบชาวบ้านได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7.1 การจัดจำพวกแบบชาวบ้านของคำเรียกข้าวในภาษาพม่า

รูปชีวิต	บอกหมวด	เฉพาะเจาะจง		
<p>ဆန်ရေစပါး /shā́t ye' t̚ zaba:ŋ/ <ผลิตภัณฑ์กรรม></p>	<p>စပါး /zaba:ŋ/ <ข้าวที่เป็นพืช></p>	စပါးပင် /zaba:ŋ pīŋ/ <ต้นข้าว>		
		စပါးစေ့ /zaba:ŋ zɛ́ŋ/ <เมล็ดข้าวเปลือก>		
		စပါးဖိုး /zaba:ŋ pho:ŋ/ <ต้นกล้าข้าว>		
	<p>ဆန် /shā́t/ <ข้าวสาร></p>		ဆန်လုံးညို /shā́t lō:ŋ ɲo' t̚/ <ข้าวสาร ข้าวกล้อง>	
			ဆန်လုံးဝါး /shā́t lō:ŋ t̚i:ŋ/ <ข้าวสาร ซ้อมมือ>	
			ဆန်ဖြူ /shā́t phju' t̚/ <ข้าวสาร สีขัดขาว>	
			ဆန်ကွဲကြမ်း /shā́t kwe:ŋ cāŋ/ <ข้าวสารหัก ปกติ>	
			ဆန်ကွဲ /shā́t kwe:ŋ/ <ข้าวสารหัก>	
	<p>ထမင်း /thamĩŋ/ <ข้าวหุงสุก></p>		ထမင်းရိုးရိုး /thamĩŋ ʃo:ŋ ʃo:ŋ/ <ข้าวสุกเปล่าๆ>	
			ဘရုံထမင်း /?ā t̚ thamĩŋ/ <ข้าวหุงสุกด้วยกะทิ>	
			ထမင်းချိုး /thamĩŋ cho:ŋ/ <ข้าวหุงสุก ใหม้ติดกันหม้อ>	
			ထမင်းဥပေါင် /thamĩŋ ʔu t̚ phāŋ/ <ข้าวหุงสุก ตีสุดปากหม้อ>	
			ထမင်းပူ /thamĩŋ pu' t̚/ <ข้าวหุงสุก ร้อน>	
			ထမင်းချစ် /thamĩŋ chā t̚/ <ข้าวหุงสุก เย็น>	
			ဆန်ကွဲနု /shā́t kwe:ŋ nu' t̚/ <ข้าวสารหักเม็ดเล็ก>	

จากตารางที่ 7.1 ข้างต้นแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ทางความหมายของคำเรียกข้าวบอกหมวดกับคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงซึ่งเป็นคำที่อยู่ภายใต้ ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วในการวิเคราะห์

องค์ประกอบข้างต้นว่าคำเรียกข้าวบอกลมวดแต่ละคำจะมีคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงอื่นๆเป็นประเภทของข้าวชนิดเดียวกัน รวมหมู่อยู่กับคำเรียกข้าวบอกลมวดนั้นๆ โดยคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงแต่ละคำที่รวมหมู่อยู่ในชุดต่างเดียวกันจะมีองค์ประกอบทางความหมายร่วมกัน เช่นกรณีของความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจงคำว่า shãt kwe:ŋ /shãt kwe:ŋ/ กับคำเรียกข้าวบอกลมวดคำว่า shãt /shãt/ เมื่อสอบถามผู้บอกภาษาว่า shãt kwe:ŋ /shãt kwe:ŋ/ เป็น shãt /shãt/ ใช่หรือไม่ ผู้บอกภาษาก็ให้คำตอบว่า “ใช่” แสดงว่า shãt kwe:ŋ /shãt kwe:ŋ/ เป็นประเภทหนึ่งของ shãt /shãt/ เป็นต้น และแสดงว่าคำว่า shãt kwe:ŋ /shãt kwe:ŋ/ จัดความสัมพันธ์อยู่กับคำว่า shãt /shãt/ นอกจากนั้นแผนภูมิข้างต้นยังแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ทางความหมายของคำเรียกข้าวบอกลมวดกับคำที่อยู่เหนือกว่า ทำให้ทราบว่าผู้พูดภาษาพม่า จัดจำพวกคำเรียกข้าวว่าเป็นของสิ่งใด ซึ่งตามข้อมูลที่สอบถามจากผู้บอกภาษาพบว่าคำเรียกข้าวบอกลมวดทั้ง 3 คำ (zaba:ŋ /zaba:ŋ/, shãt /shãt/, thomĩŋ /thomĩŋ/) ในภาษาพม่า จัดจำพวกเป็นประเภทของ shãt ye:ŋ zaba:ŋ /shãt ye:ŋ zaba:ŋ/ ซึ่งถ้าแปลตรงตัวจะมีความหมายว่า <ข้าวสาร น้ำ ข้าวเปลือก> ในที่นี้หมายถึงผลิตภัณฑ์ทางกสิกรรมอันเป็นพืชที่มนุษย์เพาะปลูกเพื่อบริโภค ศัพท์คำนี้เป็นคำที่มีความหมายกว้างมาก เรียกรวมจำพวกพืชอาหารอย่างเช่น ข้าวโพด ข้าวสาลี รวมถึงข้าว (zaba:ŋ /zaba:ŋ/, shãt /shãt/, thomĩŋ /thomĩŋ/) เป็นต้น เพราะฉะนั้นคำเรียกข้าวบอกลมวดทั้ง 3 คำในภาษาพม่าจึงจัดจำพวกเป็นประเภทของ shãt ye:ŋ zaba:ŋ /shãt ye:ŋ zaba:ŋ/ ซึ่งเป็นศัพท์ในระดับรูปชีวิตที่อยู่เหนือกว่าคำเรียกข้าวบอกลมวด

การนำเสนอผลวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกข้าวในภาษาพม่าด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบและการจัดจำพวกสามารถทำให้เห็นภาพรวมและลักษณะเฉพาะทางความหมายของคำเรียกข้าวในภาษาพม่า

7.4 สรุปความหมายและการจัดจำพวกคำเรียกข้าวภาษาพม่า

ภาษาพม่ามีคำเรียกข้าวบอกลมวด จำนวน 3 คำ คือ zaba:ŋ /zaba:ŋ/, shãt /shãt/, thomĩŋ /thomĩŋ/ ซึ่งมีความหมายแตกต่างกันด้วยสองมิติแห่งความแตกต่าง ได้แก่ ความเป็นพืช ความเป็นอาหาร และมีคำเรียกข้าวเฉพาะเจาะจง 16 คำ โดย (1) เป็นคำที่อยู่ภายใต้คำว่า zaba:ŋ /zaba:ŋ/ จำนวน 3 คำ ซึ่งมีความหมายแตกต่างกันด้วยสองมิติแห่งความแตกต่าง ได้แก่ ความเป็นต้นพืชหรือเมล็ดพืช การโตเต็มที่แล้วหรือยังไม่โต (2) เป็นคำที่อยู่ภายใต้คำว่า shãt /shãt/ จำนวน 7 คำ ซึ่งมีความหมายแตกต่างกันด้วยสี่มิติแห่งความแตกต่าง ได้แก่ การมีเมล็ดหัก การเป็นเศษเม็ด การขัดขาว การมีเปลือกอ่อนหุ้ม และ (3) เป็นคำที่อยู่ภายใต้คำว่า thomĩŋ /thomĩŋ/ จำนวน 6 คำ ซึ่งมีความหมายแตกต่างกันด้วยสามมิติแห่งความแตกต่าง ได้แก่ ส่วนประกอบในการปรุง ตำแหน่งในภาชนะที่ใช้หุง อุณหภูมิความร้อน นอกจากนั้น คำเรียกข้าวบอกลมวดทั้ง 3 คำสามารถจัดจำพวกเป็นประเภทของ shãt ye:ŋ zaba:ŋ /shãt ye:ŋ zaba:ŋ/ <ผลิตภัณฑ์กสิกรรม>